

Referat – digitalt kurs «Sunn økonomi – sterk klubb»

Dato: 11. november 2025 kl. 19.00–ca. 21.00

Arrangør: Viken idrettskrets

Form: Digitalt kurs (Teams)

Kursholdere:

- Kathe Langvik, kursveileder Viken idrettskrets
- Nini Johana Lande, klubbveileder Viken idrettskrets

Det var rundt 80 påmeldte deltakere fra ulike idrettslag. Nini hadde ansvar for chat og spørsmål, mens Kathe ledet selve fagdelen.

1. Hensikten med kurset

Kurset «Sunn økonomi – sterk klubb» handlet om økonomistyring i idrettslag, ikke om teknisk regnskapsføring. Målet var å gi styremedlemmer og andre tillitsvalgte:

- bedre forståelse av styrets ansvar for økonomien
- konkrete råd om budsjett, regnskap, rutiner og kontroll
- oversikt over støtteordninger og særregler for idretten
- bevissthet om arbeidsgiveransvar der klubbene har ansatte

Kathe understreket at idrettslag forvalter medlemmenes penger, og at økonomi ikke skal bli et mål i seg selv – den skal støtte aktivitet og idrettsglede.

2. Norsk idrett – organisering og roller

Kathe gikk gjennom hvordan norsk idrett er organisert, og hvordan idrettslagene henger sammen med andre organisasjonsledd:

- Norges idrettsforbund (NIF) – jobber for gode rammevilkår for idrettslagene.
- Særforbund, -kretser og regioner – har ansvar for aktivitet: serier, kampoppsett, dommer- og trenerutdanning osv.
- Idrettskretser og idrettsråd – jobber mer tverrfaglig, med blant annet:
 - kurs og veiledning (som dette kurset)
 - anlegg, klubbutvikling og økonomi
 - dialog med kommuner og fylkeskommuner

Idrettsrådene ble trukket frem som viktige talerør inn mot kommunen, spesielt i arbeidet med anleggsplaner og prioriteringer. Deltakerne ble oppfordret til å bruke både idrettskrets og idrettsråd aktivt.

3. Årsmøte, styret og gruppestyrer – ansvar og mandat

Kathe tydeliggjorde forskjellen mellom årsmøtet, styret og eventuelle gruppestyrer:

- Årsmøtet er idrettslagets øverste organ. Det:
 - godkjenner årsregnskap og årsberetning
 - vedtar budsjett
 - fastsetter medlemskontingent (minst kr 50 per medlem – familiemedlemskap må reflektere antall medlemmer i familien)
 - velger styre, kontrollutvalg og valgkomité der det er krav om dette
- Styret har ansvaret mellom årsmøtene for å:
 - forvalte vedtakene som er gjort
 - sikre forsvarlig økonomistyring
 - sørge for at det faktisk leveres et årsregnskap med balanse, ikke bare et resultatregnskap
 - etablere gode rutiner og en fullmaktsmatrise
- Gruppestyrer (ved fleridrettslag):
 - får et mandat og et vedtatt budsjett å styre etter
 - har ansvar for å følge retningslinjer og rutiner som hovedstyret fastsetter
 - har ikke det overordnede ansvaret – det ligger alltid hos hovedstyret

Kathe sa det slik: Når dere kommer på årsmøtet, «står dere til eksamen», og da må styret kunne si med hånda på hjertet at dere har gjort deres beste og hatt kontroll.

4. Budsjett – aktivitetsstyrt økonomi

En stor del av kurset handlet om hvordan lage og bruke budsjett på en god måte:

Hovedpoeng:

- Budsjettet er et styringsverktøy for aktivitet, ikke bare en tallekolonne.
- Det bør lages som et aktivitetsbudsjett, ikke altfor detaljert kontobudsjett:
 - Årsmøtet skal kunne forstå hvilke aktiviteter klubben prioriterer.
 - Styret trenger rom til å håndtere året uten å være låst til altfor små detaljer.
- Det er smart å vise:
 - fjorårets budsjett
 - fjorårets regnskap/resultat
 - forslag til budsjett for det kommende året

Forsiktighetsprinsippet:

- Ikke ta inn inntekter i budsjettet som dere håper på (for eksempel usikre sponsoravtaler). Ta inn det som er signert – resten får bli bonus.
- Underskuddsbudsjett kan bare vedtas dersom klubben har positiv egenkapital og en plan for hvordan den skal brukes.
- Høy egenkapital uten plan er heller ikke ideelt – midlene bør tilbake til aktivitet.

5. Regnskap, omsetning og terskelverdier

5.1 Årsregnskap og omfang

Alle organisasjonsledd i norsk idrett er regnskaps- og revisjonspliktige og skal utarbeide et årsregnskap med balanse og noter.

Viktige punkter:

- Regnskapet skal omfatte hele virksomheten:
 - ordinær aktivitet
 - treningsavgifter, kontingenter
 - dugnader, salg, kiosker, lotteri osv.
 - turer og cuper – også når lag har egne inntekter
- Lagkasser er ingen unntak – alt som skjer i idrettslagets regi skal inn i regnskapet. Penger skal ikke stå på private konti. Dette handler både om kontroll, trygghet og at klubben ellers mister momskompensasjon.

5.2 Små og store idrettslag – terskelverdier

Kathe gjennomgikk terskelverdiene i regelverket:

- Over 5 millioner kroner i omsetning:
 - Idrettslaget skal engasjere revisor.
 - Kontrollutvalget har da kun forvaltningsrevisjon, ikke regnskapsrevisjon.
- Under 5 millioner kroner i omsetning:
 - Kontrollutvalget har ansvar for både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon hvis det ikke er engasjert revisor.
- Små organisasjonsledd under terskelverdien (omsetning under 3 G, per nå ca. 390 000 kr, og under 100 medlemmer):
 - Trenger ikke kontrollutvalg eller valgkomité.
 - Styret og årsmøtet har hele ansvaret.

Det ble stilt spørsmål om når terskelverdier slår inn (for eksempel når klubben passerer 100 medlemmer). Kathe svarte at man normalt fullfører året etter gjeldende ordning, men bør forberede seg på nye krav når grensene passerer (for eksempel opprettelse av kontrollutvalg/valgkomité).

6. Momskompensasjon og mva-spørsmål

Det kom flere spørsmål fra deltakerne om momskompensasjon:

6.1 Ordinær momskompensasjon (drift)

- Søknadsfrist: 15. august.

- Ordningen administreres ikke av idrettskretsen, men av staten – NIF har en rolle i fordeling, men styrer ikke tidspunkt for utbetaling.
- Satsen har ligget rundt 8 % av driftskostnadene som gir grunnlag for momskompensasjon, men den fastsettes årlig av Stortinget.

Kathe understreket at dette er «de enkleste pengene å få», forutsatt at:

- hele driften er med i regnskapet
- lagkasser og lignende ikke står på private konti

6.2 Momskompensasjon på anlegg

- Dette er en egen ordning med søknadsfrist 1. desember.
- Reglene er mer detaljerte og krevende. Kathe anbefalte:
 - å lese informasjonen på NIF/Viken idrettskrets sine nettsider
 - å ta kontakt med anleggskonsulent i idrettskretsen ved spørsmål, fremfor å «gjette» på tolkninger i kurset.

6.3 Andre mva-spørsmål

- Det ble kort snakket om merverdiavgift på kioskdrift m.m.
- Hovedrådet var:
 - ta kontakt med Skatteetaten ved tvil
 - bruke veiledningen på Skatteetatens nettsider, da reglene er fulle av «hvis og dersom».

7. Rutiner, internkontroll og fullmaktsmatrise

En viktig del av kurset var gode rutiner og internkontroll, slik at medlemmene kan være trygge på at midlene forvaltes godt.

Hovedpunkter:

- Regnskapssystem:
 - Klubben må ha et regnskapssystem som gjør det mulig å ta ut gode rapporter (per gruppe, lag, prosjekt osv.).
 - Man kan ikke «styre økonomien» kun ved å se på saldo i banken.
- Rapportering og avstemming:
 - Det bør være jevnlig økonomirapporter til styret og eventuelle gruppestyrer.
 - Avstemming underveis i året gjør årsoppgjøret enklere og reduserer risiko for «overraskelser».
- Fullmaktsmatrise:
 - Bør angi hvem som kan:
 - attestere bilag
 - godkjenne utbetalinger
 - disponere kontoer og signere avtaler
 - Minst to personer skal disponere bankkontoene i fellesskap.

- Fullmaktsmatrisen kan gjerne vedtas på første styremøte etter årsmøtet.
 - Ekstern regnskapsfører og banktilgang:
 - Kathe frarådet at ekstern regnskapsfører har tilgang i bank.
 - Styret har ansvaret for økonomien, og prokura bør ligge hos styrets representanter, ikke hos leverandøren.
 - Bankkontoer og lagkasser:
 - I praksis trenger et idrettslag få bankkontoer; regnskapet – ikke antall konti – skal vise hvordan pengene brukes.
 - Det ble gitt eksempel på klubber som tidligere hadde svært mange bankkontoer og som har ryddet ned til noen få, med resten løst som prosjekt/avdelinger i regnskapet.
 - Lag som ønsker «egen økonomi» kan få egne prosjektnummer/avdelinger i regnskapssystemet og egne Vipps-nummer, men pengene skal stå på idrettslagets konto.
 - Kriminalitets-/underslagsforsikring:
 - Ny lovnorm fra 1.1 gjør denne forsikringen frivillig, men:
 - alle bankkontoer må fortsatt stå i idrettslagets navn
 - minst to personer må ha disposisjonsrett i fellesskap for at en eventuell forsikring skal gjelde ved underslag
-

8. Styrehonorar og periodisering

Det kom spørsmål om hvordan styrehonorar skal håndteres når styret for eksempel får honoraret utbetalt året etter.

- Kathe anbefalte som hovedregel å utbetale styrehonorar i desember samme år som det gjelder, slik at kostnaden naturlig kommer på «riktig» år.
 - En deltaker påpekte at man teknisk sett kan avsette honorar i balansen (for eksempel debet 67xx, kredit 2960) og reversere året etter. Det er mulig, men krever gode og sikre rutiner for at balansen blir «nullstilt» korrekt. Kathe understreket ønsket om en ren og enkel balanse.
-

9. Tilskudd og støtteordninger

Det ble gitt en kort oversikt over noen vanlige støtteordninger:

- Lokale aktivitetsmidler (LAM) – forutsetter gode og korrekte medlemslister.
- Utstyrsmidler – egne pottar med kriterier som endres over tid.
- Oppstarts- og utviklingsstøtte for idrettsskoler for barn og ungdom.

Hovedpoeng:

- Det finnes mange støtteordninger, men alt man søker på må man også rapportere på.
- Vurder om beløpet står i forhold til arbeidsmengden det medfører.

10. Ansatte i idrettslag – arbeidsgiveransvar

Mot slutten av kurset tok Kathe opp temaet ansatte i idrettslag:

- I det øyeblikket et idrettslag ansetter noen – uansett stillingsprosent – gjelder:
 - arbeidsmiljøloven
 - ferieloven
 - øvrig relevant arbeidsrettslig lovverk
- Mange daglige ledere og andre ansatte har historisk blitt ansatt i for lave prosenter i forhold til faktisk forventet arbeidstid.
- Styret er arbeidsgiver og må:
 - være ærlige på behovet for arbeidsinnsats
 - sørge for realistiske stillingsprosenter
 - sikre gode arbeidsforhold og forutsigbarhet

God arbeidsgiverpolitikk er en del av sunn økonomistyring – både for drift, arbeidsmiljø og klubbens omdømme.

11. Avslutning

Kathe og Nini avrundet med å oppsummere hovedbudskapet:

- God økonomi gir en sterk klubb, men økonomien er alltid et virkemiddel for aktivitet og idrettsglede.
- Medlemmenes penger skal forvaltes trygt, forutsigbart og åpent.
- Gode rutiner, tydelig ansvar, fullmaktsmatrise, ryddige lagkasser og realistiske budsjetter gjør hverdagen enklere for styret – og tryggere for hele klubben.

Deltakerne ble oppfordret til å:

- bruke klubbguiden og økonomihåndboka som ligger på idrettsforbundets sider
- ta kontakt med Viken idrettskrets og eget idrettsråd ved behov for veiledning
- ta med seg det de lærte hjem til egne styrer og grupper, og få på plass eller oppdatere rutiner der det trengs.